

Canllaw i'r Ysgol Goedwig yng Nghymru

Ysgol Goedwig:
Ymagwedd
ymarferol at
ddysgu

Mae'r Ysgol Goedwig yn broses ysbrydoledig sy'n cynnig cyfleoedd rheolaidd i blant, pobl ifanc ac oedolion gyflawni, a datblygu hyder a hunan-barch trwy brofiadau ymarferol mewn amgylchedd coetir lleol.

Mae'r Ysgol Goedwig yn gwneud yr hyn y mae'n ei ddweud ar y label, mae'n amgylchedd dysgu mewn coetir sy'n ategu dysgu mewn amgylchedd traddodiadol fel yr ystafell ddosbarth neu dir yr ysgol.

Nid yw'r sesiynau dan arweiniad amserlen neu lyfr gwaith, ond maent yn cael eu gyrru gan y dysgwyr eu hunain, yn tynnu ar eu diddordebau a'u dychymyg. Trwy sesiynau wedi'u strwythuro'n ofalus gydag ymyriad cefnogol gan arweinwyr cymwysedig, gall yr Ysgol Goedwig ddod â dysgu'n fyw mewn cyd-destun gwirioneddol a diriaethol.

Y 3 elfen hanfodol sy'n gwneud 'Ysgol Goedwig' yn Ysgol Goedwig

1. Defnyddio coetir neu leoliad 'coediog' lleol

Mae dysgwyr yn ymweld â'r un coetir lleol (unwaith yr wythnos, fel arfer) dros gyfnod estynedig o amser, yn sefydlu perthynas arbennig â'r safle, wrth iddynt weld y trawsffurfiadau trwy'r tymhorau drostynt eu hunain.

Pan ofynnwyd beth oedd y gwahaniaeth rhwng ystafell ddosbarth y coetir ac ystafell ddosbarth yr ysgol, atebodd un bachgen o Flwyddyn 2 Ysgol Betws-y-Coed, Conwy:

"Rydym ni'n dysgu fan hyn yn y goedwig fel yr ydym ni yn yr ysgol, ond nid oes waliau na chlychau fan hyn, ac nid yw'r llawr yn wlyb yn yr ysgol."

Mewn cyfnod pan mae adroddiadau newyddion yn ein hysbysu ni'n gyson bod dysgwyr yn cael eu dieithrio o'r byd naturiol, mae'r Ysgol Goedwig yn cynnig cyfle i ddysgwyr ailgysylltu â natur mewn lleoliad swynol ac ysgogol.

2. Arweinydd cymwysedig

Mae'r Ysgol Goedwig yn cael ei rhedeg gan Arweinydd Ysgol Goedwig Lefel III cymwysedig (naill ai BTEC neu OCN) sydd wedi cael gwiriad y Swyddfa Cofnodion Troseddol (CRB) ac yn gymwysedig mewn Cymorth Cyntaf. Mae arweinwyr yn dod o amrywiaeth o gefndiroedd, gan gynnwys perchnogion coetiroedd, athrawon, crefftwyr, arbenigwyr y blynyddoedd cynnar a gweithwyr ieuencid. Er mwyn cymhwyso, mae arweinwyr yn cyflawni cwrs hyfforddi llym sy'n rhoi'r wybodaeth ymarferol a damcaniaethol iddynt ar gyfer rhedeg sesiynau'r Ysgol Goedwig.

Yn gyfrifol am lunio asesiadau effaith ecolegol ac asesiadau risg o safle a gweithgareddau'r Ysgol Goedwig, mae arweinydd yr Ysgol Goedwig

hefyd yn gyfrifol am sicrhau y glynir wrth weithdrefnau amddiffyn plant ac iechyd a diogelwch.

Os oes rhywun yn dod atoch yn cynnig cyflwyno'r Ysgol Goedwig, dylent allu dangos y tystysgrifau cymhwysedd perthnasol i chi.

3. Ymweliadau rheolaidd

Mae ymweliadau wythnosol rheolaidd i'r un coetir dros gyfnod estynedig o amser (yn anelu at isafswm o deg wythnos), yn caniatáu amser a rhyddid i ddysgwyr archwilio'n annibynnol ar eu cyflymder eu hunain. Wrth iddynt ddod yn gyfarwydd â safle'r Ysgol Goedwig, mae synnwyr o berchnogi a dibryder yn amgylchedd y coetir yn datblygu, mae dysgwyr yn dod yn gyffrous ynglŷn ag ailymweld â'u coetir 'nhw'.

Dywedodd mam-gu bachgen mewn meithrinfa a oedd yn mynychu Ysgol Goedwig, ei fod wedi gofyn iddi...

'Sawl noson o gwsgrif tan i ni fynd i'r Ysgol Goedwig?' Prosiect Ysgol Goedwig Pentre, 2006.

Oherwydd natur gylchol yr ymweliadau, gellir cyflwyno tasgau sy'n cynyddu o ran cymhlethdod a sgil wythnos ar ôl wythnos (e.e. adeiladu lloches a chynnau tân) i hwyluso dysgu cyfranogwyr wrth roi'r cyfle iddynt ailymweld a pharhau â thasgau a ddechreuwyd yr wythnos flaenorol. Mae ymweliadau niferus hefyd yn galluogi arweinwyr i adeiladu perthnasoedd ymddiriedus â'r dysgwyr ac maent yn dod i adnabod anghenion a diddordebau pob plentyn.

Arweinydd Ysgol Goedwig yn gweithio'n agos gyda chyfranogwyr i lifio coed ar gyfer y tân.

Ysgol Goedwig yn rhoi'r cyfle i gymryd risgiau

Mae diogelwch a lles y dysgwyr yn flaenoriaeth yn yr Ysgol Goedwig. Gosodir a chytunir ar reolau ar y cyd gan arweinwyr a dysgwyr fel ei gilydd, i reoli a lleihau risg. Wrth ailymweld â nhw'n gyson ym mhob sesiwn, mae dysgwyr yn dysgu i adnabod risgiau, pam bod y rheolau'n angenrheidiol, a dysgu sut i fod yn ddiogel yn amgylchedd yr awyr agored. Ymhen amser, maent yn dechrau asesu risgiau eu gweithrediadau drostynt eu hunain yn isymwybodol, gan eu galluogi nhw i archwilio a darganfod yn annibynnol wrth wneud penderfyniadau gwybodus am sut i ymdrin â sefyllfaoedd a heriau anghyfarwydd (e.e. dringo coed, defnyddio offer a sbasio mewn pyllau).

Mae cymarebau uchel oedolion i ddysgwyr yn sicrhau y gall dysgwyr ymestyn ffiniau eu dysgu a'u galluogi nhw i gymryd risgiau na fyddai'n bosibl yn yr ysgol e.e. tostio malws melys ar dân mewn coetir. Mae grwpiau o faint llai hefyd yn golygu bod gan ddysgwyr yr amser a'r gefnogaeth i geisio meistroli tasgau mwy cymhleth (e.e. clymu clymau a gwneud chwibanau) gydag oedolion ger llaw i helpu ac annog, os oes angen. Yn y fath leoliad, mae llai o ofn methu, gan fod amser i gael tro arall neu wella bob amser.

Cynhelir sesiynau ym mhob tywydd (ar wahân i dywydd eithafol/gwyntog iawn). Dros amser, gall hyn arwain at fwy o wydnwch corfforol a meddyliol at fod yn yr awyr agored mewn unrhyw dywydd.

"Mae ein merch pum mlwydd oed yn caru'r awyr agored ac adeiladu'r tân oedd yr uchafbwynt iddi. Rydym ni wedi cael cyfarwyddiadau cam wrth gam ganddi wrth wneud ein coelcerth ein hunain adref – o sut gall y creigiau ffrwydro i'r hyn sydd angen arno i losgi ac mae hi hyd yn oed wedi mynnu bod gennym ni fwced o ddŵr wrth gefn!"

Sylw gan riant am ddisgybl Blwyddyn un, Ysgol Betws y Coed, Conwy.

Beth yw manteision Ysgol y Goedwig?

Mae llawer o ymchwil wedi bod i ganfod beth yw manteision mynychu Ysgol y Goedwig. Yn draddodiadol, mae ymchwil wedi dangos bod Ysgol y Goedwig o fudd neilltuol i bobl ifanc a phlant anfodlon sy'n ymlafnio yn amgylchedd dysgu'r ystafell ddosbarth ffurfiol. Mae gwaith ymchwil diweddar wedi dangos bod mynychu Ysgol y Goedwig yn gallu bod o fantais arwyddocaol i blant mewn addysg prif ffrwd hefyd.

Yn ystod 2006, cynhaliwyd rhaglen Ysgol y Goedwig 14 wythnos gan Swyddog Addysg o Gomisiwn Coedwigaeth Cymru, a oedd yn cynnwys dau ddsbarth o Ysgol Pentre, ysgol gynradd bentref fechan ym Mhentre, ger Y Waun, gogledd Cymru. Trwy ddefnyddio model wedi ei gynnig gan y Sefydliad Economeg Newydd (nef)/ Forest Research, ymgwymerwyd ag ymarferiad bwrdd stori i sefydlu cynigion a damcaniaeth sylfaenol i Ysgol y Goedwig.

Dyma oeddent:

- Cynyddu hunan-barch a hunanhyder
- Gwella sgiliau cymdeithasol
- Datblygu sgiliau iaith a chyfathrebu
- Gwella sgiliau symud corfforol
- Gwella cymhelliant a chanolbwyntio
- Cynyddu gwybodaeth a dealltwriaeth am yr amgylchedd
- Safbwyntiau newydd i'r athrawon, arweinwyr, plant a'r rhieni sydd a wnelont ag Ysgol y Goedwig

Er mwyn casglu tystiolaeth, arsylwyd ar samplau o blant o bob dosbarth yn ystod sesiynau Ysgol y Goedwig. I olrhain a oedd yr ymddygiad a welwyd yn cefnogi'r cynigion, roedd ymddygiad plant y sampl yn cael ei olrhain yn wythnosol gan yr arweinwyr a'r athrawon gan ddefnyddio templedi cofnodi data.

Roedd yr holl blant a gymerai ran yn llenwi dyddiaduron Ysgol y Goedwig a gofynnwyd hefyd i'w rhieni lenwi dwy ffurflen werthuso yn ystod y rhaglen. Pan ddaeth y rhaglenni i ben, cynhaliwyd gweithdai adolygu anffurfiol wedi eu seilio'n llac ar yr adran uchafbwyntiau ac isafbwyntiau y poster gwerthuso a ddisgrifir yn adroddiad nef, gyda'r plant, athrawon a chynorthwywyr dosbarth.

Wedi casglu a dadansoddi'r wybodaeth gan bawb, roedd hi'n amlwg bod newidiadau ymddygiad sylweddol wedi digwydd yn erbyn pob un o'r cynigion penodedig.

Gwella hunan-barch a hunanhyder

Nodweddir gan y parodrwydd i gynnig rhywbeth newydd a themlo'n foddhaus a dangos balchder gyda chyflawniad personol. Roedd cynnydd amlwg mewn hunanhyder i'w weld mewn llawer o blant yn ystod y rhaglen. Arsylwyd ar blant yn mynd i'r afael â thasgau newydd heb gymorth ac yn siarad gydag ymwelwyr newydd, yn enwedig y plant a oedd yn fwy swil ac yn eu cragen yn yr ysgol.

Dyma athro'n ysgrifennu am fachgen Blwyddyn 1 ar asesiad cychwynnol cyn Ysgol y Goedwig.

'Tueddau naill ai i fod yn llawn hwyliau neu'n isel. Bachgen bach sensitif. Yn aml yn ymddangos nad yw'n gwrando, ond y mae mewn gwirionedd. Yn tyfu'n araf yn ei hyder.'

Dyma athro'n ysgrifennu am yr un disgybl ar Asesiad Diwedd Rhaglen:

'Yn dal i fyny ac i lawr o ran hwyliau, ond yn yr ysgol yn llawer mwy hyderus ym mhob maes. Canolbwyntio a hunangred yn llawer gwell.'

Gwella sgiliau cymdeithasol

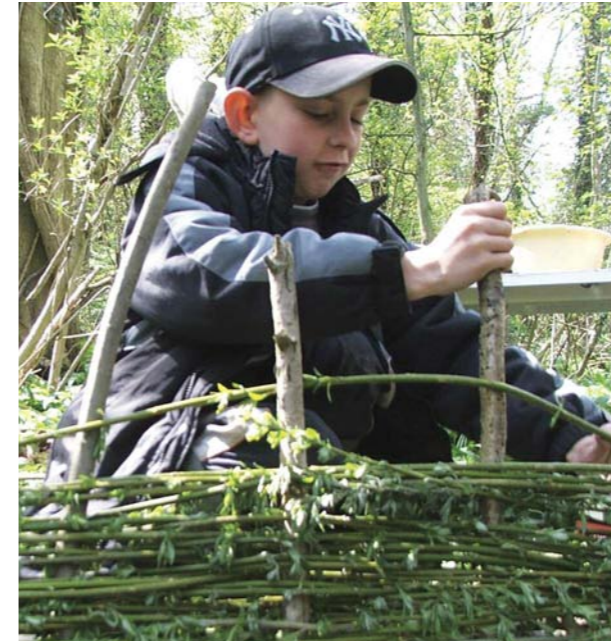
Nodweddir gan fwy o ymwybyddiaeth o ganlyniadau gweithredoedd ar bobl eraill, y gallu caffaeledig i ymgymryd â gweithgareddau gydag eraill drwy rannu arfau a thasgau, neu drwy gymryd rhan mewn chwarae cydweithredol. Sylwodd athrawon ac arweinwyr ar waith fîm cryf yn datblygu a gwnaeth athrawon y sylw bod partneriaethau llwyddiannus yn ffurfio yn Ysgol y Goedwig rhwng disgyblion a oedd cyn hynny wedi methu â gweithio'n llwyddiannus gyda'i gilydd yn yr ystafell ddosbarth.

Sylwari rhai o'r plant hefyd ar welliannau yn eu hymddygiad eu hunain. Roedd dyddiaduron Ysgol y Goedwig yn cynnwys y cwestiwn, *'Wyt ti'n gwneud unrhyw beth yn well ar ôl bod yn Ysgol y Goedwig?'*, Ysgrifennodd disgybl Blwyddyn 2 sydd ag ADHD, *'gweithio fel grŵp'* (sillafu wedi addasu) ac ar yr un pryd ysgrifennodd disgybl Blwyddyn 1, *'bod yn gall'*.

Cyfrannu at ddatblygiad sgiliau iaith a chyfathrebu

Nodweddir gan ddatblygu defnydd mwy soffistigedig o iaith ysgrifenedig a llafar a ysgogir gan brofiadau gweledol a synhwyraidd eraill y plentyn sy'n cymryd rhan yn Ysgol y Goedwig. Roedd llawer o'r plant yn dawel a swil gyda'r oedolion dieithr yn ystod yr wythnosau cyntaf. O dipyn i beth, wrth i'r rhaglen fynd yn ei blaen, arsylwyd ar y plant hyn yn rhannu syniadau gyda pharodrwydd ac yn egluro i ymwelwyr beth oedd rheolau Ysgol y Goedwig.

'Wrth fod allan yn cerdded gyda'r teulu ar hyd y gamlas mae'n aml yn sôn am beth sy'n ddiogel a beth sydd heb fod,'
oedd sylw un rhiant.

Gwella sgiliau symud corfforol

Nodweddir gan ddatblygiad stamina corfforol a datblygu sgiliau symud yn eu crynswth - y sgiliau corfforol a'r cydweithrediad sy'n caniatáu symud rhwydd a hawdd o amgylch safle Ysgol y Goedwig, yn ogystal â datblygu sgiliau symud manwl - defnydd effeithiol ar arfau a'r gallu i wneud adeilweithiau a gwrthrychau (e.e. llochesi, ffau neu brosiectau celf greadigol). Roedd ychydig o welliant ymysg llawer o'r plant. Ar ôl bod angen cymorth yn yr ychydig wythnosau cyntaf yn dringo grisiau a mynd dros y gamfa, buan roeddent yn arfer â'r sialensiau corfforol roedd Ysgol y Goedwig yn eu gosod a, chydag anogaeth, roeddent wrth eu boddau yn mynd i'r afael â'r rhain ar eu hunion.

Roedd un disgybl 7 oed, oherwydd ei maint, yn straffaglu yn y dechrau gyda'r pellter i'w gerdded ac roedd hi'n syrthio byth a hefyd am ei bod hi mor llithrig dan draed. Roedd hi'n amlwg yn cynyddu mewn stamina a sgiliau corfforol wrth i'r sesiynau fynd yn eu blaenau. Gyda help llaw roedd hi wedi ymarfer cadw balans ar hyd y goeden a oedd wedi syrthio ac ar fainc o foncyff yn ystod yr wythnosau diweddarach. Roedd hi'n falch dros ben gyda hi ei hun pan lwyddodd, ar y diwrnod olaf, i gerdded dros y ddau foncyff heb gymorth, gydag oedolyn wrth law i'w chysuro.

Gwella cymhelliant a chanolbwyntio

Nodweddir gan awydd i gymryd rhan mewn gweithgareddau archwilio, dysgu a chwarae, yn ogystal â'r gallu i ganolbwyntio ar dasgau penodol a chanolbwyntio am gyfnodau amser estynedig. Roedd nifer o'r plant â lefel uchel o gymhelliant ar ddechrau'r prosiect, yn frwd i gymryd rhan ym mhob dim ac yn ymateb yn dda iawn i gwestiynau. O safbwynt canolbwyntio, arsylwyd ar welliannau mawr. Arsylwyd ar blant y dywedwyd bod ganddynt lefelau isel o sgiliau canolbwyntio yn canolbwyntio am gyfnodau amser maith, gan wneud gemwaih ysgaw a chwilota am drychfilod. Roedd y sefyllfa lai ffurfiol, fwy ymarferol yn gweddu iddynt.

Roedd disgybl meithrin, a oedd yn ei chael hi'n anodd canolbwyntio yn y dosbarth, yn tueddu i grwydro a gwneud beth a fynnai yn hytrach na chadw at y dasg mewn llaw yn ystod yr ychydig wythnosau cyntaf. Roedd gwerthusiadau'r arweinwyr yn nodi'n aml ei bod hi yn ei byd bach ei hun yn ystod y sesiynau cynnar hynny ac roedd rhaid i'r staff gadw llygad gofalus arni.

Dywedodd un athrawes yn ei dyddiadur myfyriol ar ôl y sesiwn gyntaf yn y coed:

'Yr unig un i fynd tu hwnt i'r ffiniau.'

Fodd bynnag, o dipyn i beth, dechreuodd gymysgu ychydig yn well a thyfodd ei lefelau canolbwyntio

'Mor fodlon arni'r wythnos yma! Cymerodd ran (am gyfnodau byr) gyda brwdfrydedd (a chefnogaeth), a hoffi chwilio am drychfilod. Pan nad oedd cefnogaeth oedolyn, crwydrai o amgylch ar ei phen ei hun ond yn hapus!'

Sylw'r athrawes, sesiwn 3.

"Mynd at Ffion heddiw i holi a allai hi helpu i wneud ei hofferyn cerddorol. Gwelliant mawr, dangos parodrwydd i ymuno am y tro cyntaf erioed!"

sylw'r athrawes, sesiwn 5.

Cyfrannu at wybodaeth a dealltwriaeth plant am yr amgylchedd

Nodweddir gan barch at yr amgylchedd a diddordeb yn eu hamgylchfyd naturiol, gydag arsylwadau a mewnwediadau i ffenomenâu natur fel newid yn y tymhorau a'r gallu i adnabod rhywogaethau gwahanol o fflora a ffawna. Dyma faes gwella o bwys wrth i arweinwyr, athrawon a rhieni wneud sylwadau'n aml ar gynydd mewn lefel ymwybyddiaeth amgylcheddol a diddordeb mewn bywyd gwylt y plant. Wrth i'r wythnosau fynd yn eu blaenau, gellid clywed plant yn sgwrsio ymysg ei gilydd am ba mor dda oedd aroglau'r craf gwylt a thrafod sut roedd yr haul wedi sychu'r pyllau am ei bod hi'n haf.

'Mae hi wedi dysgu enwau rhai planhigion ac mae'n eu dangos i mi wrth fynd am dro. Mae hi hefyd yn sôn am yr anifeiliaid sy'n byw yn y coed,' sylw gan riant.

Safbwyntiau newydd i athrawon, arweinwyr, rhieni a phlant

Nodweddir gan berthynas wahanol yn datblygu rhwng plant ac athrawon wrth iddynt weld ei gilydd mewn lleoliad gwahanol, dod i ben â sialensiau ar y cyd, a mwy o ddiddordeb gan rieni yn Ysgol y Goedwig ac agwedd gadarnhaol ati. Gan mai chwarae rhan gefnogol oedd yr athrawon yn hytrach na chyflwyno'r rhaglen, rhoddai gyfle gwerthfawr iddynt wyluo'r plant wrth iddynt fynd ati yn eu gweithgareddau. Mae sylwadau rhieni yn dangos bod llawer o'r plant â digon o frwdfrydedd am eu profiad yn Ysgol y Goedwig i fynd ag ef yn ôl i'w bywydau gartref, gan siarad gyda'u rhieni ar y penwythnosau am beth roeddent wedi bod yn ei wneud yn Ysgol y Goedwig.

'Roeddwn wrth fy modd yn gweld y plant mewn amgylchedd gwahanol. Gwelais ochr arall iddynt – gwych!'

sylw athro ar ôl sesiwn 1.

Am gopi llawn o brosiect Gwerthuso Ysgol y Goedwig Pentre ewch i'r adran Ysgol Goedwig ar ein gwefan drwy dilyn y dolenni i'r tudalennau Coetiroedd ar gyfer Dysgu: www.forestry.gov.uk/wales

Ategwyd y casgliadau hyn gan astudiaeth bellach a wnaed rhwng Medi 2009 a Gorffennaf 2010 pan fynychodd plant Blwyddyn 3 o Ysgol Llanfair, ger Rhuthun yn Sir Ddinbych, Ysgol Goedwig mewn coetir lleol o'r enw Rhyd-y-Gaseg, sy'n eiddo i'r Comisiwn Coedwigaeth. Un dimensiwn ychwanegol i'r astudiaeth hon oedd y ffaith bod y rhan fwyaf o'r sesiynau'n cael eu cyflwyno drwy gyfrwng y Gymraeg gyda'r nod o wella'r defnydd cyffredinol o'r iaith yn yr Ysgol Goedwig ac yn y dosbarth. Cafodd casgliadau'r adroddiad eu lansio yn y gynhadledd a gynhaliwyd ym mis Hydref 2010 i ddathlu 10 mlynedd o'r Ysgol Goedwig a gellir cael rhagor o wybodaeth ar ein gwefan www.forestry.gov.uk/wales a dilynwch y cysylltau i'r tudalennau Coetiroedd ar gyfer Dysgu a'r adran Ysgol Goedwig.

Rhaglen Ysgol Goedwig nodweddiadol

- Mae rhaglen nodweddiadol yn golygu bod Arweinydd Ysgol Goedwig cymwysedig Lefel 3 yn siarad â'r dysgwyr, athrawon, rhieni a gwarcheidwaid i ddechrau. Bydd yr arweinydd yn esbonio'r hyn yw'r Ysgol Goedwig a thrafod pa fath o weithgareddau y bydd y cyfranogwyr yn eu gwneud a beth yw anghenion y dysgwyr.
- Mae safle coetir lleol priodol yn cael ei ddarganfod ac mae Asesiad Effaith Amgylcheddol yn cael ei gwblhau i sicrhau na fydd y safle'n cael ei ddifrodi'n anadferadwy wrth gynnal y sesiynau. Os yw'n addas, bydd caniatâd perchennog y tir yn cael ei sicrhau a materion o ran yswiriant yn cael eu trefnu.
- Cyn i'r sesiynau ddechrau, cyflawnir asesiad risg o'r safle gan yr arweinydd cymwysedig i sicrhau bod y safle'n ddiogel i'r dysgwyr a'r oedolion ymweld ag ef.
- Cyn mynd â nhw allan i'r coetir, bydd Arweinydd yr Ysgol Goedwig yn dod i adnabod y cyfranogwyr ac ennill eu hyder trwy arwain gweithgareddau yn eu lleoliad addysgol am un neu ddwy sesiwn.
- O dan oruchwyliaeth yr arweinydd cymwysedig, bydd y grŵp (hyd at 15 yn nodweddiadol) yn ymweld â'r un safle coetir lleol yn rheolaidd (unwaith yr wythnos) yn ddelfrydol trwy'r flwyddyn, ond heb fod yn llai nag isafswm o ddeg wythnos, ac eithrio mewn amodau eithafol. Bydd yr arweinydd cymwysedig yn cynnal asesiad risg o'r gweithgareddau cynlluniedig ar gyfer pob sesiwn ac yn gwirio safle'r coetir cyn i'r dysgwyr gyrraedd, am unrhyw newid a all fod wedi digwydd ers y sesiwn ddiwethaf.
- Mae pob sesiwn yn ddysgwr-ganolog, yn seiliedig ar sgiliau ac anghenion y grŵp hwnnw.
- Mae gemau'n cael eu chwarae ac mae tasgau bach y gellir eu cyflawni yn cael eu gosod, fel chwarae cuddio, adeiladu llochesi

a gweithgareddau celf yn y coetir. Mae amser chwarae rhydd yn rhan o'r sesiynau ac wrth i gyfranogwyr ddod yn gyfarwydd â threfn yr Ysgol Goedwig, mae ymddiriedolaeth yr arweinwyr ynddynt yn tyfu. Mae defnyddio offer, cynnau tân a choginio yn cael eu cyflwyno o dipyn i beth ochr yn ochr â gweithdrefnau diogelwch llym. Dros amser, wrth i'r dysgwyr ddod yn fwy cyfarwydd ac hyderus, maent nid yn unig yn dysgu sut i ddefnyddio offer yn briodol ac yn ddiogel, ond gall y fath weithgareddau hefyd hyrwyddo ymddiriedolaeth a chodi hunanhyder a hunan-barch.

- Gan ddefnyddio deunyddiau naturiol, mae'r cyfranogwyr yn datblygu sgiliau ymarferol a deallusol, y gellir eu cysylltu â'r Cwricwlwm Cenedlaethol a'r Cyfnod Sylfaen.
- Er mwyn nodi taith ddatblygu'r cyfranogwyr a dathlu eu cyflawniadau, mae sesiwn olaf yr Ysgol Goedwig fel arfer yn cael ei ddynodi gan ddigwyddiad i ddathlu lle mae rhieni ac unigolion eraill sy'n ymglymedig â'r rhaglen yn cael gwahoddiad i'w fynychu.

Sut i ddod yn Arweinydd Ysgol Goedwig

Er mwyn bod yn ymglymedig â chyflwyno'r Ysgol Goedwig, mae'n bwysig ymgymryd â'r hyfforddiant angenrheidiol.

Yng Nghymru, er mwyn gallu arwain a chyflwyno sesiynau'r Ysgol Goedwig, mae'n rhaid bod gan unigolyn:

- Ddyfarniad Ysgol Goedwig Rhwydwaith y Coleg Agored (OCN) Cymru Lefel III neu ddyfarniad arweinydd Ysgol Goedwig BTEC.
- Tystysgrif ITC cyfredol mewn Cymorth Cyntaf yn y Gwaith neu Gymorth Cyntaf yn yr Awyr Agored.
- Datgeliad CRB uwch.

Mae cymhwyster arweinydd Ysgol Goedwig wedi cael ei chynllunio ar gyfer pobl yng Nghymru â chefnidir mewn addysg, gwaith ieuencid neu debyg, sy'n dymuno cymhwyso i redeg rhaglenni'r Ysgol Goedwig ar gyfer eu grŵp cleient.

Yng Nghymru, mae cyrsiau lefel III ar hyn o bryd yn seiliedig ar Unedau Ysgol Goedwig OCN Cymru a ddatblygwyd gan Rwydwaith Hyfforddi Ysgol Goedwig OCN Cymru. Yr unedau hyn yw:

- Dysgu a Datblygu mewn Ysgol Goedwig
- Sgiliau Ymarferol Ysgol Goedwig a Rheoli Coetir
- Sefydlu a Chyflwyno Rhaglen Ysgol Goedwig

Mae pob uned gwerth chwe chredyd. Mae'r cwrs yn cynnwys tua 70 o oriau addysgu a chyfartaledd o 110 o oriau o waith annibynnol sy'n golygu gwaith cwrs, sy'n cynnwys cynllunio a rhedeg rhaglen Ysgol Goedwig chwe sesiwn gyda grŵp o ddysgwyr dynodedig.

Er mwyn ennill dyfarniad arweinydd Ysgol Goedwig, bydd angen i weithwyr dan hyfforddiant gyflawni'r Unedau Ysgol Goedwig OCN cyfredol a phasio asesiad goruchwyllo wrth arwain sesiwn Ysgol Goedwig.

Sylwer – mae'r cwrs Lefel III yn anodd ac yn cymryd llawer o amser ac ni ddylid ymgymryd ag ef heb ystyriaeth ddifrifol.

Cyn cadarnhau enwau ar gyrsiau, mae Comisiwn Coedwigaeth Cymru yn aml yn rhedeg sesiynau hyfforddi Ysgol Goedwig cyfnos i roi cyfle i unigolyn sydd â diddordeb drafod yr hyn y mae'r cwrs yn cynnwys ac edrych ar enghraifft o'r gwaith cwrs sy'n ymglymedig. Byddai Comisiwn Cenedlaethol Cymru yn argymhell bod unrhyw un sy'n dymuno ymrestru ar gwrs yn cymryd rhan mewn sesiwn gyfnos ac ymweld â lleoliad Ysgol Goedwig cyn ymrwmo i wneud yr hyfforddiant.

Ni fydd pawb eisiau arwain sesiynau Ysgol Goedwig. Gall rhai unigolion fod â diddordeb mewn cynorthwyo arweinydd Ysgol Goedwig cymwysedig neu efallai ond eisiau cyflwyniad i Ysgol Goedwig. Mae lefelau eraill o hyfforddiant ar gael, fodd bynnag, nid yw'r rhain yn cymhwyso cyfranogwyr i arwain sesiynau Ysgol Goedwig:

Lefel 2 – Cynorthwy-ydd Ysgol Goedwig

Mae'r hyfforddiant yn fyrrach, ac wedi'i gynllunio ar gyfer pobl sydd â llai o brofiad blaenorol o weithio gyda dysgwyr a phobl ifanc, neu'r rheiny sydd ond eisiau gweithio fel cynorthwywyr Ysgol Goedwig - nid yw'n cymhwyso cyfranogwyr i arwain sesiynau Ysgol Goedwig.

Lefel 1 – Cyflwyniad i Ysgol Goedwig

Mae hyfforddiant ar gael fel cyflwyniad i Ysgol Goedwig - nid yw'n cymhwyso cyfranogwyr i arwain na chynorthwyo mewn sesiynau Ysgol Goedwig.

Am fwy o wybodaeth am hyfforddiant Ysgol Goedwig, cysylltwch â:

Carol Travers Comisiwn Coedwigaeth Cymru, Cantref Court, Ffordd Aberhonddu, Y Fenni, NP7 7AX

Rhif Ffôn: 0300 068 0300

E-bost: carol.travers@forestry.gsi.gov.uk

Beth yw hanes yr Ysgol Goedwig yng Nghymru?

Dechreuodd yr Ysgol Goedwig yn Ewrop yn gynnar yn yr 20fed ganrif fel ffordd o addysgu ynglŷn â'r byd naturiol. Erbyn yr 1980au, roedd yr Ysgol Goedwig wedi dod yn rhan annatod o'r rhaglen blynnydoedd cynnar Danaidd.

Ym 1995, ymwelodd grŵp o fyfyrwyr a oedd am fod yn Nyrsgys Meithrin o Goleg Bridgwater, Gwlad yr Haf â Denmarc a thystio manteision yr Ysgol Goedwig drostynt eu hunain. Ar ôl cyrraedd yn ôl yn y DU, ystyriodd y darlithwyr a oedd gyda'r myfyrwyr sut y gallent gymhwyso'r hyn yr oeddent wedi'i weld i'r ddarpariaeth gofal plant yn eu Canolfan Ragoriaeth Blynnydoedd Cynnar eu hunain, a sefydlu safle Ysgol Goedwig ar dir y Coleg. Yn 2000, derbyniodd y coleg Wobr Pen-blwydd y Frenhines ar gyfer Addysg Uwch ac Addysg Bellach, er mwyn cydnabod ei waith arloesol.

Ers hynny, mae'r cysyniad wedi bod yn lledu trwy Brydain. Cynhaliwyd cwrs hyfforddi Arweinydd Ysgol Goedwig gyntaf Cymru yn Ne Cymru yn ystod 2001, gyda chyfranogwyr yn mynd ymlaen i ddatblygu Ysgol Goedwig yn eu hardaloedd lleol.

Ar ôl dod ag arbenigedd o Goleg Bridgwater i gynnal cyrsiau am y flwyddyn gyntaf, yn 2002 dechreuodd aelodau o Gomisiwn Coedwigaeth Cymru a Darlithwyr Colegau Cymru ysgrifennu modiwlau hyfforddi penodol i Gymru. Yn 2003, dilyswyd y modiwlau Lefel 3 hyn gan OCN Cymru, a chynhaliwyd mwy o gyrsiau gyda chysiau OCN Lefel 1 a 2 yn cael eu cyflwyno yn 2004.

Roedd 2004 yn flwyddyn bwysig o ran ymchwilio i'r Ysgol Goedwig. Yn dilyn ymchwil a gyflawnwyd mewn Ysgolion Coedwig yng Nghasnewydd a Sir y Fflint, cyhoeddwyd adroddiad y sefydliad economeg newydd ar effaith yr ysgol goedwig yn 2004. Datblygodd yr adroddiad hefyd fodel ar gyfer arweinwyr Ysgol Goedwig i werthuso eu sesiynau, sy'n parhau i gael ei ddefnyddio gan arweinwyr heddiw.

Wrth i fwy a mwy o gyrsiau hyfforddi Ysgol Goedwig gael eu cynnal yng Nghymru gan wahanol ddarparwyr, yn ystod 2006, sefydlwyd Rhwydwaith Hyfforddi Ysgol Goedwig OCN Cymru i sicrhau safon hyfforddi gyffredin yng Nghymru. Wrth ddod â holl hyfforddwyr presennol Ysgol Goedwig Cymru at ei gilydd, mae'r rhwydwaith yn galluogi hyfforddwyr i weithio gyda'i gilydd i wella ansawdd a chysondeb hyfforddiant.

Mewn cais i gefnogi hyfforddiant, yn 2007, cynhyrchodd Comisiwn Coedwigaeth Cymru DVD 'Ysgol Goedwig yng Nghymru' a oedd yn dangos deg Ysgol Goedwig wahanol iawn ac yn dathlu arfer da presennol. Hefyd yn ystod y flwyddyn hon, bu'r Comisiwn yn llwyddiannus yn sicrhau cyllid gan Lywodraeth Cynulliad Cymru i redeg prosiect Hyfforddi Arweinwyr Ysgol Goedwig. Gyda'r bwriad o gynyddu gallu hyfforddi Ysgol Goedwig yng Nghymru, yn ystod 2008, hyfforddodd y prosiect bedwar arweinydd Ysgol Goedwig Cyfnod Sylfaen i fod yn hyfforddwyr arweinwyr Ysgol Goedwig yn Ne Cymru.

Yn dilyn cychwyn Ysgol Goedwig flwyddyn o hyd yng Ngogledd Cymru ym mis Medi 2009, gwnaed astudiaeth bellach a mireiniwyd yr offer gwerthuso, a chadarnhawyd casgliadau gwreiddiol y Sefydliad Economeg Newydd (NEF). Bydd ail astudiaeth flwyddyn o hyd y cychwynwyd arni ym mis Medi 2010 mewn cydweithrediad ag Athrofa Prifysgol Cymru, Caerdydd yn edrych ymhellach ar wahanol gynigion ymchwil. Parheir i gynnal cyrsiau hyfforddi pellach, a bydd yr hyfforddiant yn cael ei adolygu a'i fireinio'n gyson gan Rhwydwaith Hyfforddi Cymru mewn cydweithrediad â'n cydweithwyr drwy Brydain Fawr, a bydd hyn yn arwain at gynydd cyson yn nifer yr Arweinwyr Ysgol Goedwig. Bydd y Gynhadledd "10 mlynedd o Ysgol Goedwig yng Nghymru" a gynhelir ar y 27ain a'r 28ain o Hydref 2010 yn rhoi cyfle i ymarferwyr ddathlu'r hyn sydd wedi digwydd eisoes a dylanwadu ar gyfeiriad yr Ysgol Goedwig yng Nghymru yn ystod y 10 mlynedd nesaf.

Comisiwn Coedwigaeth Cymru a'r Ysgol Goedwig

Mae Comisiwn Coedwigaeth Cymru yn rhedeg nifer cyfyngedig o raglenni Ysgol Goedwig bob blwyddyn. Mae pob Swyddog Addysg Comisiwn Coedwigaeth Cymru yn Arweinydd Ysgol Goedwig cymwysedig neu wrthi'n hyfforddi. Yn aelod o Rwydwaith Hyfforddi Ysgol Goedwig OCN Cymru, mae Comisiwn Coedwigaeth Cymru yn cynnal nifer fach o gyrsiau hyfforddi Arweinwyr Ysgol Goedwig bob blwyddyn, ac yn gweithio mewn partneriaeth â'r sector preifat i wneud y gorau o'r gallu hyfforddi yng Nghymru.

Mae'r holl luniau sy'n ymddangos yn yr adroddiad hwn wedi cael eu tynnu mewn sesiynau Ysgol Goedwig sydd wedi cael eu cynnal yng Nghymru

Gwefannau defnyddiol

Am fwy o wybodaeth am yr Ysgol Goedwig, ewch i:

Comisiwn Coedwigaeth Cymru

adran Llywodraeth Cynulliad Cymru ar gyfer coedwigaeth. www.forestry.gov.uk/cymru – dilynwch y dolenni ar gyfer y tudalennau Coetiroedd ar gyfer Dysgu.

Menter Addysg Goedwig

Mae'r Fenter Addysg Goedwig yn darparu adnoddau dysgu am goed, coedwigoedd a chynnyrch coedwigoedd. Mae'r wefan, sy'n rhan o rwydwaith PF, yn cynnwys ragor o wybodaeth am hyfforddiant Ysgol Goedwig.

www.foresteducation.org

Ymchwil i'r Ysgol Goedwig

Borradaile, L. 2006 'Forest School Scotland: An Evaluation', Comisiwn Coedwigaeth yr Alban [www.forestry.gov.uk/pdf/ForestSchoolfinalreport.pdf/\\$FILE/ForestSchoolfinalreport.pdf](http://www.forestry.gov.uk/pdf/ForestSchoolfinalreport.pdf/$FILE/ForestSchoolfinalreport.pdf)

Davis, B., Rea, T. and Waite, S. 2006 'The special nature of the outdoors: Its contribution to the education of children aged 3-11', Australian Journal of Outdoor Education 10(2): 3-12 www.oric.org.au/Resources/AJOE_22.html

Davis, B. and Waite, S. 2005 'Forest School: Opportunities and Challenges in Early Years', Prifysgol Plymouth www.edu.plymouth.ac.uk/oelresnet/documents/Forestschoofinalreport2.doc?page=17736

Hughes, F. and Jenner, L. 2006 'Pentre Forest School: March – July 2006 – An evaluation of a Forest School Project', Comisiwn Coedwigaeth Cymru
Ewch i: www.forestry.gov.uk/wales a dilynwch y cysylltau i'r tudalennau Coetiroedd ar gyfer Dysgu – dewch o hyd i'r ddogfen dan yr adran Ysgol Goedwig.

Maynard, T. 2007 'Forest Schools in Great Britain: An initial exploration', Contemporary Issues in Early Childhood 8(4): 320-331 www.worlds.co.uk/rss/abstract.asp?j=ciec&aid=3133

Murray, R. and O'Brien, E. 2004 'Forest School Evaluation Project - A Study in Wales', Y Sefydliad Economeg Newydd (NEF) [www.forestresearch.gov.uk/pdf/ForestSchoolWalesReport.pdf/\\$FILE/ForestSchoolWalesReport.pdf](http://www.forestresearch.gov.uk/pdf/ForestSchoolWalesReport.pdf/$FILE/ForestSchoolWalesReport.pdf)

Murray, R. and O'Brien, E. 2005 'Such enthusiasm – a joy to see' - An evaluation of Forest School in England', Ymchwil Coedwig [www.forestresearch.gov.uk/pdf/ForestSchoolEnglandReport.pdf/\\$FILE/ForestSchoolEnglandReport.pdf](http://www.forestresearch.gov.uk/pdf/ForestSchoolEnglandReport.pdf/$FILE/ForestSchoolEnglandReport.pdf)

Murray, R. and O'Brien, E. 2006 'A marvellous opportunity for learners to learn - A participatory evaluation of Forest School in England and Wales', Ymchwil Coedwig [www.forestry.gov.uk/pdf/fr0112forestschooolsreport.pdf/\\$FILE/fr0112forestschooolsreport.pdf](http://www.forestry.gov.uk/pdf/fr0112forestschooolsreport.pdf/$FILE/fr0112forestschooolsreport.pdf)

Murray, R. and O'Brien, E. 2007 'Forest School and its impacts on young learners: Case studies in Britain', Ymchwil Coedwig www.forestresearch.gov.uk/fr/INFD-5Z3JVZ

Pavey, B. 2005 'The Forest School and Inclusion: a project evaluation' www.leeds.ac.uk/educol/documents/161165.do

Swarbrick, N., Eastwood, G. and Tutton, K. 2004 'Self-esteem and successful interaction as part of the forest school project', Support for Learning 19(3): 142-146 <http://direct.bl.uk/bld/PlaceOrder.do?UIN=154203094&ETOC=RN&from=searchengine>

Astudiaeth arbrofol i sut mae chwarae mewn amgylchedd coedwig yn llesol i sgiliau corfforol ac echddygol plant yw'r isod

Fjørtoft, I. 2001 'The Natural Environment as a Playground for Children: The Impact of Outdoor Play Activities in Pre-Primary School Children', Early Childhood Education Journal 29(2): 111-117 <http://gis.esri.com/library/userconf/proc00/professional/papers/PAP462/p462.htm>

Gallwch gael y cyhoeddiad hwn mewn print bras ac mewn ffurfiau eraill (e.e. Braille, tâp sain) drwy gysylltu â'r Comisiwn Coedwigaeth ar y rhif ffôn neu'r cyfeiriad e-bost isod:

Comisiwn Coedwigaeth Cymru
Ffôn: 03000 680300 Fax: 03000 680301
E-bost: fcwenquiries@forestry.gsi.gov.uk

Mae'r holl ddelweddau yn © Hawlfraint y Goron o Lyfrgell Luniau'r Comisiwn Coedwigaeth oni bai y nodir fel arall
Cyhoeddiad Hydref 2010

